

Kansalaisuushakemuksen käsittelyn viivästyminen

KANTELU

Kantelija on arvostellut oikeuskanslerille 23.5.2025 osoittamassaan kantelussa kansalaisuushakemuksensa pitkää käsittelyaikaa Maahanmuuttovirastossa. Kantelija on kertonut laittaneensa hakemuksen vireille elokuussa 2022 ja sen käsittelyn kestäneen kantelun tekoajankohdan mennessä jo yli 33 kuukautta. Kantelija ei ole ilmoittamansa mukaan saanut Maahanmuuttovirastolta tarkkaa tietoa hakemuksen käsittelyaikataulusta pyynnöstä huolimatta.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on antanut 20.8.2025 siltä pyytämäni selvityksen, joka lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaisesti asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Hallintolain 23 §:n perustelujen ([HE 72/2002 vp](#), s. 75) mukaan käsittelyaika-arvion paikkansapitävyydeltä ei voida vaatia ehdotonta luotettavuutta. Asian monimutkaisuus ja käsittelyn aikana mahdollisesti tapahtuvat olosuhteiden muutokset saattavat hidastaa hakemuksen käsittelyä. On myös otettava huomioon, että käsittelyn viivästyminen saattaa aiheutua asianosaisen omasta menettelystä. Jos arviosta myöhemmin ilmenevien syiden vuoksi joudutaan joustamaan, asianosainen voisi pyytää viranomaiselta uuden arvion päätöksen antamisajankohdasta. Samalla asianosaiselle tulisi ilmoittaa syy käsittelyn viivästy miseen. Käsittelyaikaa ei kuitenkaan tulisi perusteettomasti arvioida oletettua pitemmäksi.

Maahanmuuttoviraston selvitys

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelija haki kansalaisuutta 18.5.2022 ja kävi tunnistautumassa 17.8.2022. Kantelijan kansalaisuushakemus ohjautui Maahanmuuttovirastossa tarkempaa selvitystä vaativien hakemusten koriin.

Hakemus otettiin käsittelyyn 7.3.2025. Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään 21.3.2025 tehdyn merkinnän mukaan hakemus odottaa toisen viranomaisen selvitystä käsittelyn jatkamiseksi.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely on kestänyt selvityksen antamiseen mennessä noin 36 kuukautta, josta hakemus odotti jonossa käsittelyyn ottamista noin 31 kuukautta. Hakemuksen käsittelyn jatkamiseksi on odotettava toisen viranomaisen selvityksen valmistumista.

Kantelija tiedusteli hakemuksensa käsittelytilannetta 17.9.2024–4.3.2025 seitsemän kertaa. Maahanmuuttovirasto vastasi tiedusteluihin aina kulloisenkin tiedon mukaisesti. Käsittelyaika-arvio oli tällöin 29–31 kuukautta. Kantelija tiedusteli hakemuksensa käsittelytilannetta vielä viisi kertaa 19.3.2025–23.5.2025. Maahanmuuttovirasto vastasi, että hakemus odottaa selvitystä toiselta viranomaiselta.

Maahanmuuttovirasto on todennut käyttävänsä sisäisessä työnjaossaan kansalaisuushakemusten lajittelussa niin sanottua korirakennetta. Korirakenteen avulla edistetään hakijoiden yhdenvertaista kohtelua, kun samantyyppiset hakemukset ohjautuvat samoihin koreihin. Käsittelyaika on siten lähtökohtaisesti vastaava kuin muissa samankaltaisissa tilanteissa. Tarkempaa selvittelyä vaativia hakemuksia ohjataan tarkempaa selvittelyä vaativiin koreihin, joiden käsittelyaika on pidempi. Kantelijan hakemuksen käsittelyaika on aiheutunut kansalaisuushakemusten

käsittelyn yleisestä ruuhkautuneesta tilanteesta sekä siitä, että hakemuksen käsittelyn jatkamiseksi on odotettava toisen viranomaisen selvitystä. Asiassa ei Maahanmuuttoviraston arvion mukaan ole yksittäistapauksellisesti todettavissa kestoon vaikuttaneita puutteita tai poikkeamia menettelyssä.

Maahanmuuttovirasto on kertonut organisoituneensa vuonna 2024 prosessiohjausmallin mukaisesti. Prosessiohjausmallilla pyritään tehostamaan ja sujuvoittamaan lupakäsittelyä ja varmistamaan riittävät resurssit sekä lyhentämään käsittelyaikoja. Kansalaisuushakemusten ruuhkan purkaminen on nimetty yhdeksi painopisteeksi Maahanmuuttoviraston tulossopimuksessa ja strategiassa vuosille 2024–2025. Maahanmuuttovirasto on pyrkinyt nopeuttamaan hakemusten käsittelyä esimerkiksi käsittelyn sujuvoittamisella sekä automaation avulla. Kansalaisuusprosessissa on käynnistetty 1.4.2025 ruuhkanpurkuprojekti, jonka toteuttamiseksi siihen on lisätty resursseja. Kansalaisuusprosessissa on myös toteutettu keväällä 2025 koriuudistus, jonka tarkoituksena on tasoittaa hakemusten ohjautumista eri koreihin, mikä lyhentäisi kaikista pisimpään käsittelyä odottavien hakemusten käsittelyä.

Arviointi

Kansalaisuushakemukselle ei ole laissa määritelty enimmäiskäsittelyaikaa. Käsittelyaikojen asianmukaisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti asian laadun ja siihen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Huomiota kiinnitetään muun muassa asian laajuuteen, vaikeuteen ja käsittelyn edellyttämien toimenpiteiden määrään sekä siihen, onko asian käsittelyssä sellaisia vaiheita, joiden aikana se ei ole edennyt.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely on kestänyt tähän mennessä jo noin kolme vuotta ja neljä kuukautta, mikä jo lähtökohtaisesti on hakijan kannalta kohtuuttoman pitkä aika. Maahanmuuttoviraston selvityksen perusteella kantelijan hakemus oli ollut 31 kuukautta käsittelyjonoissa ilman aktiivisia selvitystoimia, minä aikana Maahanmuuttoviraston tiedossa ei selvityksensä mukaan ole ollut estettä asian ratkaisemiselle. Asian käsittelyn viivästyminen on aiheutunut yleisesti Maahanmuuttoviraston ruuhkautuneesta työtilanteesta. Kantelijan hakemuksen käsittely on siten aiheettomasti viivästynyt.

Olen jo päätöksissäni 28.5.2024 [OKV/945/10/2023](#) ja 3.6.2024 [OKV/1399/10/2023](#) antanut Maahanmuuttovirastolle huomautukset kansalaisuushakemusten käsittelyn aiheettomasta viivästyksestä ja sen jälkeen vielä asioissa 2.7.2024 [OKV/819/10/2024](#), 9.7.2024 [OKV/1159/10/2024](#), 1.11.2024 [OKV/1487/10/2024](#), 1.11.2024 [OKV/1839/10/2024](#) ja 8.8.2025 [OKV/2211/10/2024](#) antamissani päätöksissä arvioinut kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästyneen Maahanmuuttovirastossa aiheettomasti.

Apulaisoikeuskansleri on jo kerrottua ennen 2.4.2024 kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipymistä koskeneessa päätöksessään [OKV/2474/10/2023](#) kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota asioiden viivytyksetöntä käsittelyä koskevan säännöksen noudattamiseen. Hän pyysi tuolloin virastoa ilmoittamaan, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet viime vuosina, onko käsittelyaikoja saatu lyhennettyä Maahanmuuttoviraston asiassa antamassa selvityksessä mainitsemilla toimilla, ja mitä lisätoimenpiteitä käsittelyaikojen lyhentämiseksi on mahdollisesti suunniteltu.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella 14.11.2024 antamassaan päätöksessä [OKV/1941/80/2024](#) todennut johtopäätöksensä, etteivät kansalaisuushakemusten käsittelyajat kokonaisuudessaan täyttäneet perustuslaissa ja hallintolaissa edellytettyä asian käsittelyä ilman aiheetonta viivytystä. Hänen mukaansa kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja ei vielä Maahanmuuttoviraston toimenpiteistä huolimatta voinut pitää hyväksyttävänä ottaen huomioon kansalaisuuteen liittyvät oikeusvaikutukset ja asian merkitys kansalaisuutta hakevan kannalta. Apulaisoikeuskansleri jatkoi asian seurantaan ja pyysi Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2025, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet, sekä mahdollisista lisätoimenpiteistä niiden lyhentämiseksi.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella todennut 23.7.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/1500/80/2025](#), että kansalaisuushakemusten käsittelyn tilanne Maahanmuuttovirastossa on kohentunut. Käsittelyssä on kuitenkin edelleen merkittäviä viiveitä sekä laajemmin viranomaisyhteistyötä koskevia kehittämistarpeita. Apulaisoikeuskansleri on vielä pyytänyt Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2026, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista uusista lisätoimenpiteistään kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi.

Viranomaisen on vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin. Maahanmuuttovirasto on vastannut tiedusteluihin asiassa, ja antanut käsittelyaika-arvioita. Käsittelyaika-arviot ovat muuttuneet, koska ne on annettu aina sen hetkisen tilanteen mukaisesti arvioiden, eikä niiden paikkansapitävyyttä voida taata. Maahanmuuttovirasto ei ole pystynyt antamaan käsittelyaika-arviota enää sen jälkeen, kun hakemus on siirtynyt odottamaan toisen viranomaisen selvitystä, eikä Maahanmuuttovirastolla ole ollut tietoa siitä, milloin toisen viranomaisen selvitys saapuu. Minulla ei ole huomauttamista Maahanmuuttoviraston menettelyyn tältä osin.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely Maahanmuuttovirastossa on edellä arvioimallani tavalla aiheettomasti viivästynyt ja asian käsittelyaika on ollut hänen kannaltaan kohtuuttoman pitkä.

Asia ei Maahanmuuttovirastolle kerrotuin tavoin kansalaisuushakemusten viipymisestä viime aikoina jo annetut useat laillisuusvalvonnalliset seuraamukset huomioon ottaen anna aiheita muihin toimenpiteisiin kuin että saatan Maahanmuuttoviraston tietoon edellä esittämäni käsitykseni kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittelyn viivästymisestä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm